

ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ของประชาชนในจังหวัดตรัง

Sense of Belonging and Organizational Citizenship Behavior of Trang Province Residents

นฤบาล ยมะคุปต์^๑ และ กิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ^๒

Narueban Yamaqupt^๑ and Kittisak Kaewninprasert^๒

Received : June 8, 2021 Revised : July 20, 2021 Accepted : August 11, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและการเป็นสมาชิกที่ดี ตลอดจนอิทธิพลของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาชนในจังหวัดตรัง แบบแผนการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การเก็บแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารและออนไลน์ จากกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดตรัง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 640,574 คน โดยใช้สูตรของคอกแรน และได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วนโดยการวิเคราะห์โมเดลการวัดและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและการเป็นสมาชิกที่ดีอยู่ในระดับมาก ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของโมเดลสมการโครงสร้างในการอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรที่ระดับความเชื่อมั่นอยู่ระดับสูง ผลการนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อจังหวัดตรังในการนำไปกำหนดนโยบายขับเคลื่อนสู่การเป็นเมืองแห่งความสุขและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ

คำสำคัญ : ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร จังหวัดตรัง

^๑ อาจารย์ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

^๑ Lecturer, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang campus

^๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

^๒ Assistant Professor, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang campus

Abstract

The purpose of this research is to study the level and effect of sense of belonging toward organizational citizenship behavior in the context of Trang province residents. It is a quantitative research study using both offline and online questionnaires. From 640,574 population, a total of 384 subjects was derived using Cochran's sample size formula. The data analysis is based on Partial Least Square Structural Equation Modeling (PLS-SEM). The results indicate the high level of sense of belonging and organizational citizenship behavior. The moderate coefficient of determination of the structural equation modelling with the high level of confidence, that is sense of belonging influenced the organizational citizenship behavior. Results of the study are contributive to Trang Province's development of City of Happiness Plan and of Responsible Tourism Plan.

Keywords: sense of belonging, organizational citizenship behavior, Trang province

1. บทนำ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) คือ เป้าหมายอันสำคัญที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ 193 ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 agenda for sustainable development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ประเทศไทยที่เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ได้นำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าวมาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาประเทศ โดยเป็นการมุ่งพัฒนาใน 5 มิติ ได้แก่ (1) การพัฒนาคน (2) สิ่งแวดล้อม (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (4) สันติภาพและความยุติธรรม และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา โดยมีความครอบคลุมทั้งสิ้น 17 เป้าหมาย 169 เป้าหมายย่อย ทั้งนี้การพัฒนาคอนไทยให้เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (active citizen) และเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม (engaged citizen) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการนำไปสู่การสร้างให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จังหวัดตรังตั้งอยู่ทางภาคใต้ฝั่งทะเลตะวันตกของประเทศไทย มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นลำดับที่สี่ของภาคใต้ ปัจจุบันมีการแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 87 ตำบล 723 หมู่บ้าน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานว่า ในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดตรังมีประชากรจำนวน 640,574 คน (กรมการปกครอง, 2563) เมื่อพิจารณาจากแนวทางการพัฒนาจังหวัด จะพบว่า จังหวัดตรังมีทิศทางการพัฒนาจังหวัดที่จะขับเคลื่อนให้เป็นเมืองแห่งความสุข ควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสู่ลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (responsible tourism) โดยมีเป้าประสงค์ให้จังหวัดตรังมีสังคมดี สิ่งแวดล้อมที่ดี สุขที่ได้อยู่อาศัย ผู้คนจิตใจดี และมีการผลักดันสร้างรูปแบบ “Trang Happiness Model” (ชนะดิษฐ์ จงวรวิศรี, 2558) ทั้งนี้จังหวัดตรังเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพพร้อมจะยกระดับสู่การท่องเที่ยวสากลและยั่งยืน เนื่องจากมีความพร้อมและความสมบูรณ์ในเชิงทรัพยากรการท่องเที่ยว แต่เมื่อพิจารณาจากมุมมองปัญหาทางบริบทสังคมของจังหวัดตรังยังคงมีสภาพปัญหาในหลายๆ มิติ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาการพนันและสิ่งเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาขาดการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างสมาคม ชมรมและคนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี และความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งจะกระทบต่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดที่มุ่งเน้นเรื่องของความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

การเป็นเจ้าบ้านที่ดีของประชาชนในจังหวัดตรัง และการเป็นเมืองแห่งความสุข (สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง, 2559; เทศบาลนครตรัง, 2563)

ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (sense of belonging) เป็นตัวชี้วัดในการบ่งบอกถึงความเป็นพลเมือง (Lovey, Nadkarni, & Erdelyi, 2003) โดยความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ถูกจัดเป็นเป็นมิติหนึ่งของการศึกษาสภาพการเป็นเจ้าของทางจิตใจ (psychological ownership) ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาทิ ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในองค์กรที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ หรือความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในความคิดหรือสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้น เป็นต้น การเป็นเจ้าของทางจิตใจนั้นถูกนิยามว่าเป็นความรู้สึกด้านการรู้คิด (cognitive) และด้านอารมณ์และความรู้สึก (affective) (Buchem, 2012; ปิยณัฐ ประถมวงษ์, 2559) โดยหากพิจารณาบนหลักของความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (basic human needs) จะพบว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของนั้น เป็นระดับของความต้องการทางสังคม (social needs) และระดับของความต้องการทางด้านจิตใจ (emotional needs) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาระดับขั้นของความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ให้ไปสู่ระดับขั้นของความต้องการที่สูงขึ้น (growth needs)

ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทุนทางสังคม (social capital development) พบว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ คือ ทุนทางสังคมที่ส่งเสริมให้บุคคลในชุมชน หรือบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ที่มีสถานะเป็นสมาชิกในพื้นที่นั้นๆ มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต เกิดภาวะของการร่วมมือกันผลักดันให้ชุมชนที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่เกิดความเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาขับเคลื่อนชุมชนสู่วิถีการดำเนินชีวิตที่อยู่บนหลักของความยั่งยืน (Diop, Ansari, Austafa, & Kien, 2020; ผจจจิต ไกรถาวร และคณะ, 2556)

จากการศึกษาที่ผ่านมาจะพบว่าความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่หลากหลาย เช่น ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจ ความผูกพันกับสถานที่ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี (Organizational Citizenship Behavior) (Hansen, Dunford, Boss, Boss, & Angermeier, 2011; Rupp, Ganapathi, Aguilera, & Williams, 2006; Stamper & Masterson, 2002) ทั้งนี้ หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีจะเห็นได้ว่าความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในระดับมาก เนื่องด้วยความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของเป็นการนิยามลักษณะของการเป็นพลเมืองที่อยู่บนพื้นฐานของหน้าที่ (duty) และความกตัญญู (gratitude) ต่อพื้นที่ที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Lovey et al., 2003)

การเสริมสร้างขีดความสามารถของจังหวัดตรังในการไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาเมืองแห่งความสุข และการท่องเที่ยวเชิงรับผิดชอบต่อชน การศึกษาคุณลักษณะของการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาชนในจังหวัดตรัง จึงเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะคุณลักษณะของการเป็นเจ้าบ้านที่ดีจะเป็นเครื่องมือในการยกระดับความยั่งยืนให้กับจังหวัดตรัง และตอบสนองต่อการรอบเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย การศึกษาในครั้งนี้ได้มุ่งเติมเต็มองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในบริบทของประชาชนในจังหวัดตรัง และผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการกำหนดนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนของจังหวัดตรังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (sense of belonging) ของประชาชนในจังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาระดับของการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (organizational citizenship behavior) ของประชาชนในจังหวัดตรัง
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของประชาชนในจังหวัดตรัง

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

ศาสตราจารย์ รัชพี สาคริก (2556) ได้นิยามคำว่า “Sense of Belongings” คือ ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ หมายถึง การกระทำทุกอย่างของบุคคลที่มาจากใจ มีความรับผิดชอบ และนำมาซึ่งความสุขต่อบุคคลที่กระทำสิ่งต่างๆเหล่านั้น ในอีกมุมหนึ่งความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของก็เป็นพันธะสัญญาทางใจที่บุคคลหนึ่งจะมีต่อพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ (Diop et al., 2020) ทั้งนี้หากบุคคลขาดความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของย่อมมีแนวโน้มที่จะละทิ้งพื้นที่ที่อาศัยอยู่ (Chen et al., 2020) และส่งผลให้ระดับความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของบุคคลในระดับชุมชนลดลง (Leviten-Reid, Matthew & Wardley, 2020) จากการศึกษาที่ผ่านมาโดยเฉพาะบริบทในประเทศไทย พบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นผลมาจากระดับของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่บุคคลมีต่อพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ ซึ่งจะส่งผลต่อระดับความรู้สึกว่าอยู่ในชุมชนที่มีความสุข การที่สมาชิกในชุมชนมีความเป็นมิตรและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ผจงจิต ไกรถาวร และคณะ, 2556; สุนิสา เจ๊ะเลาะ, 2545) และเป็นมิติหนึ่งของทุนทางสังคมที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต ผลักดันให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง (Chen et al., 2020; Leviten-Reid et al., 2020) เกิดการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันและเป็นประโยชน์สำหรับผู้กำหนดนโยบายได้นำไปใช้สร้างมาตรการที่เหมาะสมในการวางแผนพัฒนาชุมชนทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมให้ประสบความสำเร็จ (Leviten-Reid et al., 2020)

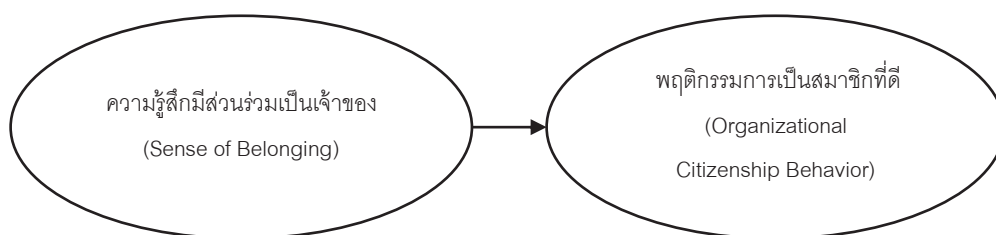
ความเป็นเจ้าของทางจิตใจ (psychological ownership) ในมิติความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (sense of belonging) ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี (organizational citizenship behavior) ที่ถูกอธิบายโดยทฤษฎีผูกพันสถานที่ (theory of place attachment) ซึ่งเสนอโดย Shumaker and Taylor (1983) และถูกพัฒนาต่อโดยนักคิดหลายท่าน อาทิ Giuliani (2003) โดยทฤษฎีดังกล่าวอธิบายว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของอันเกิดจากการอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น เชื่อมโยงกับการรู้คิด (cognitive) อารมณ์และความรู้สึก (affective) ที่บุคคลนั้นๆ มีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวและเป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวนี้เชื่อมโยงและมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี (Lovey et al., 2003; Rupp et al., 2006; Scannell & Gifford, 2010; Stamper & Masterson, 2002) นอกจากนี้ในบริบทของประเทศไทยได้ถูกศึกษาโดย ปราณอม ตันสุวานนท์ (2561) ซึ่งอธิบายว่า หากคนในชุมชนมีความรู้สึกผูกพันสถานที่แล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

McMillan and Chavis (1986) ได้อธิบายคุณลักษณะของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ประกอบด้วย สิ่งที่สำคัญ ได้แก่ สภาวะการเป็นสมาชิกของบุคคล (membership) การมีอิทธิพลระหว่างกันของบุคคล (Influence) การบรรลุความต้องการร่วมกัน การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่น (integration and fulfillment of needs) และการมีอารมณ์และความรู้สึกร่วม (shared emotional connection) ซึ่งความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของนี้พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี เมื่อระดับของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีสูง พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกของบุคคลนั้นก็สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (Pradhan & Mishra, 2020)

พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (organizational citizenship behavior - OCB) เป็นแนวคิดของ ออร์แกน (Organ, 1988) ซึ่งได้นิยามความหมายไว้ว่า เป็นพฤติกรรมเชิงบวกส่วนบุคคลที่ตัดสินใจทำพฤติกรรมนั้นเอง ไม่ได้ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และไม่ได้หวังเรื่องผลตอบแทนอื่นๆ ทั้งนี้ Katz and Kahn (1978) และ Podsakoff, MacKenzie, Paine and Bachrach (2000) ได้อธิบายว่า พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีนั้น เป็นพฤติกรรมที่ไม่เป็นทางการในการให้ความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือ และความเป็นมิตร จากการศึกษากฎการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่ผ่านมาพบว่ามีจากหลายแนวคิดและนักคิด อาทิ Organ (1988), Williams and Anderson (1991), Podsakoff et al (2000) และ Lee and Allen (2002) เป็นต้น อย่างไรก็ตามแนวคิดที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน หากพิจารณาโดยใช้กรอบแนวคิดของ Organ (1988) ซึ่งได้รับยอมรับว่าเป็นบิดาแห่งแนวคิดของ พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ จะมี 5 องค์ประกอบ คือ (1) การให้ความช่วยเหลือ (altruism) (2) การคำนึงถึงผู้อื่น (courtesy) (3) ความอดทนอดกลั้น (sportsmanship) (4) ความสำนึกในหน้าที่ (conscientiousness) และ (5) การให้ความร่วมมือ (civic virtue)

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลากหลายบริบทและหลากหลายสถานการณ์ โดยขึ้นอยู่กับบริบทของการศึกษาในแต่ละบริบทว่าจะมีการนิยามความหมายขององค์การที่จะศึกษาให้อยู่ในรูปแบบใด เช่น ตามองค์การที่เป็นสถานที่ทำงาน (หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน) ตามลักษณะของสมาชิกที่อยู่ในองค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานคล้ายคลึงกัน (บุคลากรภาครัฐ หรือพนักงานบริษัท) ตามพื้นที่หรือบริเวณที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (จังหวัด อำเภอ หรือหมู่บ้าน) เป็นต้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีที่บุคคลนั้นๆ จะมีต่อบริบทที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ทั้งนี้จากการศึกษาของ Lovey et al. (2003) และ Rupp et al. (2006) พบว่าความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี การที่บุคคลอาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งย่อมเกิดความผูกพันทางจิตใจ (Scannell & Gifford, 2010) หากบุคคลนั้นมองว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ที่อาศัยอยู่ก็จะมีความรู้สึกหวงแหน มีความรับผิดชอบ มีความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ และส่งผลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี (Stamper & Masterson, 2002)

รูปภาพประกอบ 1
โมเดลของกรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี ซึ่งทฤษฎีผูกพันสถานที่ (Shumaker and Taylor, 1983) เป็นทฤษฎีที่วางทฤษฎี (underpinning theory) ที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ของการศึกษาในครั้งนี้ว่า ถ้าสมาชิกของชุมชนมีความรู้สึกผูกพันต่อสถานที่ที่จะส่งผลในการเพิ่มระดับของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ โดยความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของส่งผลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีก็จะสูงขึ้น จึงสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัยในบริบทของการศึกษานี้ได้ คือ

สมมุติฐานการวิจัย 1 : ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาชนในจังหวัดตรัง

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในจังหวัดตรัง เลือกตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (non-probability sampling) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความสะดวก (convenience sampling) ด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สมัครใจในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองโดยที่จำนวนของกลุ่มตัวอย่างถูกกำหนดด้วยการใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1977) เป็นเครื่องมือในการคำนวณด้วยระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 ผลการคำนวณทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 384 ราย ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นเอกสารและแบบออนไลน์ สำหรับการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นเอกสาร ใช้วิธีการเก็บข้อมูลในพื้นที่ย่านการค้า สถานออกกำลังกาย สวนสาธารณะ นอกจากนี้ในส่วน of แบบสอบถามที่เป็นแบบออนไลน์ ได้ดำเนินการนำลิงก์ของแบบสอบถามเผยแพร่ผ่านเครือข่ายบุคคลอ้างอิงต่างๆ เช่น ผู้นำชุมชน เป็นต้น ซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้น 1 เดือนในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนได้จำนวนแบบสอบถามครบ 384 ชุด

3.2 การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

แบบสอบถามประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ (2) ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี จำนวนรวมทั้งสิ้น 36 ข้อคำถาม โดยคำถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (likert scale) 5 ระดับ ข้อคำถามของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ปรับปรุงมาจากแบบวัดของ Young, Russell and Powers (2004) โดยประกอบด้วยคำถามจำนวน 9 ข้อ (SOB1_การมีค่านิยมที่เหมือนกัน SOB2_การเป็นเพื่อนบ้านที่ดี SOB3_การดูแลทรัพย์สิน SOB4_การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเคารพซึ่งกันและกัน SOB5_ความรู้สึกเสียใจหากต้องย้ายไปจากพื้นที่ SOB6_มีความสุขที่ได้อาศัย SOB7_ความปลอดภัยในเวลากลางคืน และ SOB9_ความปลอดภัยของเด็กๆ) สำหรับข้อคำถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี จำนวน 27 ข้อ ปรับปรุงมาจากการศึกษาของ กานตันลิน คงศักดิ์ (2554) และ อริยวราธรณ์ รัชมีกอบกุล (2559) โดยแบ่งออกเป็น 5 มิติ ตามกรอบแนวคิดของการวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ของ Organ (1988) ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น ด้านการมีความอดทนอดกลั้น ด้านการสำนึกต่อหน้าที่ และด้านการให้ความร่วมมือ

3.3 ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

เนื่องจากข้อคำถามในประเด็นส่วนความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของเป็นการแปลจากต้นฉบับที่เป็นภาษาอังกฤษ คณะผู้วิจัยจึงนำไปตรวจสอบเบื้องต้น (preliminary test) ในส่วนของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC (index of item-objective congruence) เมื่อข้อคำถามผ่านเงื่อนไขของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วจึงได้นำไปเก็บข้อมูล

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามเชิงพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรายงานผลในรูปแบบของค่าร้อยละ และใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (a partial least square structural equation modeling) ด้วยโปรแกรม Smart PLS 2.0 โดยที่การวิเคราะห์โมเดลการวัดตัวแปรแฝงเป็นแบบโมเดลเชิงสะท้อน

(reflective model) (Ramayah, Cheah, Chuah, Ting, & Memon, 2018) โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในทดสอบโมเดลสมการโครงสร้าง 2 ส่วน คือ (1) การวิเคราะห์โมเดลการวัด และ (2) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

4. ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

จากจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 384 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารและแบบสอบถามแบบออนไลน์นั้น มีผู้ตอบแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารจำนวน 315 ชุด (ร้อยละ 82.03) ในขณะที่มีแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์จำนวน 69 ชุด (ร้อยละ 17.97) ในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 208 คน (ร้อยละ 66.10) มีอายุระหว่าง 18-60 ปี และมีระยะเวลาที่อาศัยเฉลี่ยอยู่ในพื้นที่จังหวัดตรังมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ด้านสถานะการประกอบอาชีพและการทำงาน พบว่า เป็นนักเรียนและนักศึกษา จำนวน 160 คน (ร้อยละ 44.7) ข้าราชการ 86 คน (ร้อยละ 22.4) พนักงานบริษัทเอกชน 75 คน (ร้อยละ 19.5) ธุรกิจส่วนตัว 53 คน (ร้อยละ 13.8) และเกษียณอายุ 10 คน (ร้อยละ 2.6)

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 1 พบว่าระดับความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเป็นเจ้าของอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .671) และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยการให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .801) การคำนึงถึงผู้อื่น ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .825) การให้ความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .823) ความสำนึกในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .746) ความอดทนอดกลั้น ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .868)

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเป็นเจ้าของและพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเป็นเจ้าของ	3.50	.671	มาก
พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร			
- การให้ความช่วยเหลือ	3.98	.801	มาก
- การคำนึงถึงผู้อื่น	3.80	.825	มาก
- การให้ความร่วมมือ	3.79	.823	มาก
- ความสำนึกในหน้าที่	3.68	.746	มาก
- ความอดทนอดกลั้น	3.47	.868	มาก

จากตาราง 1 พบว่าระดับความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเป็นเจ้าของอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้สึกร่วมในการรู้คิด อารมณ์และความรู้สึกในเชิงบวกต่อพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่มาก มีความผูกพัน ความเชื่อมโยงกันและเป็นส่วนหนึ่งระหว่างสมาชิก มีรับรู้เรื่องความปลอดภัยในพื้นที่ และพร้อมที่จะดูแลพื้นที่ที่ตนเองอาศัย ทั้งนี้ระดับของความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเจ้าของที่อยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาของ Chen et al. (2020) และ ผจจจิต ไกรถาวร และคณะ (2556) ที่อธิบายว่า ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองและมีความหนาแน่นของประชากรสูง จะมีระดับของความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเจ้าของต่อพื้นที่ที่อาศัยในระดับน้อย เมื่อเทียบกับประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ที่เป็นเขตปริมณฑล ต่างจังหวัดและพื้นที่ที่มีความเป็นชนบท

จากข้อค้นพบเรื่องระดับของความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเจ้าของในการศึกษารั้งนี้ พบว่าในระดับมากนั้นเป็นปัจจัยที่เป็นโอกาสของจังหวัดตรัง ในการพัฒนาขับเคลื่อนวิสัยทัศน์การเป็นเมืองแห่งความสุข รวมถึงการส่งเสริม

ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบเป็นอย่างมาก เนื่องจากระดับของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่สูงนั้น จะนำมาซึ่งการร่วมมือกันของประชาชนในพื้นที่ เกิดการสร้างอัตลักษณ์ร่วม เกิดความผูกพันในพื้นที่ เกิดความรู้สึกห่วงหา ซึ่งเป็ต้นทุนทางสังคมที่สำคัญที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนสร้างพลังในการขับเคลื่อนชุมชนและนำพาชุมชนไปสู่ความสำเร็จ และนำไปสู่ความสามารถในการยกระดับความยั่งยืนตามกรอบเป้าหมายของการพัฒนา

ในด้านพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ใน 5 มิติ ที่ทำการศึกษาตามกรอบแนวคิดของ Organ (1988) นั้น อยู่ในระดับมากในทุกๆ มิติ เมื่อพิจารณาจากระดับมากไประดับน้อย จะพบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือมี มีระดับของพฤติกรรมสูงสุด ในขณะที่ด้านความอดทนอดกลั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความอดทนอดกลั้นที่น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับมิติด้านอื่น ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของในบริบทประเทศไทยและต่างประเทศ อาทิการศึกษาของ พัฒน์ แก้วนาวิ และ กิตติพร เนาว์สุวรรณ (2560) และ Polat (2009) ที่พบว่า ด้านความอดทนอดกลั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับมิติด้านอื่นๆ ของการวัดพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรเช่นเดียวกัน ทั้งนี้จากการศึกษาของ Demerouti and Cropanzano (2017) ที่อธิบายว่า ความอดทนอดกลั้นที่มีต่ำสามารถพบได้และถือเป็นสภาวะปกติ หากสิ่งที่ไม่คาดฝันนั้นเผชิญอยู่เป็นสภาวะเหตุการณ์ในเชิงลบที่เกิดขึ้น ณ ช่วงขณะนั้น จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ที่มีมิติด้านความอดทนอดกลั้นจะอยู่ในระดับต่ำสุดเมื่อเทียบกับมิติด้านอื่นของการศึกษาพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี

4.1 ผลวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน

4.1.1 การวิเคราะห์โมเดลการวัด

เพื่อประเมินความเชื่อมั่นของตัวแปรที่ศึกษา คณะผู้วิจัยทำการประเมินค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (indicator loadings) ของข้อคำถามที่ใช้ในการวัดของตัวแปรแต่ละตัว ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.7 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และต้องพิจารณาตัดองค์ประกอบข้อนั้นออก หากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าต่ำกว่า 0.70 (Ramayah et al., 2018) ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ใช้ในการวัดของตัวแปร พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ พบว่ามี 1 องค์ประกอบ ที่มีค่าน้ำหนักต่ำกว่า 0.70 จึงพิจารณาตัดองค์ประกอบข้อนี้ ออกจากโมเดลสมการโครงสร้าง ทั้งนี้ในส่วนของตัวแปรพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรมีคุณสมบัติที่สามารถคงไว้ในโมเดลสมการโครงสร้างได้

ผลการประเมินองค์ประกอบที่ใช้ในการวัดตัวแปรแต่ละตัวโดยประเมินความสอดคล้องภายในของตัวแปรสังเกตได้ (internal consistency) การประเมินความตรงเชิงเหมือน (convergent validity) และการประเมินความตรงเชิงจำแนก (discriminant validity) พบว่า ความสอดคล้องภายในของตัวแปรสังเกตได้โดยใช้การคำนวณค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (composite reliability: CR) ของตัวแปรที่ทำการศึกษา พบว่ามีค่ามากกว่า 0.7 ตามเกณฑ์ที่ถูกระบุ ในส่วนการคำนวณค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้ (average variance extracted: AVE) โดยพบว่ามีค่ามากกว่า 0.5 ในทุกตัวแปรตามเกณฑ์แนะนำ และการประเมินความตรงเชิงจำแนก (discriminant validity) เพื่อแสดงว่า ตัวแปรในแต่ละโมเดลการวัดสามารถชี้วัดตัวแปรแฝงได้เฉพาะโมเดลการวัดของตัวเองนั้น เมื่อทำการพิจารณาจากค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้ (square root of AVE) ซึ่งควรมีค่าสูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ (Fornell & Larcker, 1981) พบว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษามีค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้สูงกว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดปรากฏในตาราง 2 และ 3 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ และค่าความตรงเชิงเหมือน

ตัวแปร	องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่า สัมประสิทธิ์ อัลฟาของ ครอนบาค	ค่าความ เชื่อมั่นของ องค์ประกอบ	ความตรง เชิงเหมือน
ความรู้สึกร่วมเป็นส่วน เป็นเจ้าของ	SOB1	0.659	0.879	0.546	0.905
	SOB2	0.801			
	SOB4	0.766			
	SOB5	0.766			
	SOB6	0.658			
	SOB7	0.791			
	SOB8	0.734			
	SOB9	0.721			
พฤติกรรมการเป็น สมาชิกที่ดีต่อองค์กร	ALTRUISM	0.759	0.909	0.735	0.933
	CIVICV	0.865			
	CONSCIEN	0.914			
	COURTESY	0.887			
	SPORTMAN	0.856			

ตาราง 3 ค่ารากที่สองของค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบที่สกัดได้

องค์ประกอบ	พฤติกรรมการเป็นสมาชิก ที่ดีต่อองค์กร	ความรู้สึกร่วมเป็นส่วน เป็นเจ้าของ
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร	0.858	
ความรู้สึกร่วมเป็นส่วนเป็นเจ้าของ	0.722	0.739

4.1.2 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าความคงทนของการยอมรับ (tolerance) และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) ขององค์ประกอบที่ทำการศึกษา เพื่อทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุขององค์ประกอบทำนายที่จะต้องไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ค่าความคงทนของการยอมรับ (tolerance) ควรสูงกว่า 0.20 และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) ควรต่ำกว่า 5.00 (Hair, Ringle, & Sarstedt, 2011) ซึ่งจากการวิเคราะห์ผลตามตาราง 4 พบว่า ความคงทนของการยอมรับ มีค่าเท่ากับ 1.000 และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวนมีค่าเท่ากับ 1.000 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงอธิบายได้ว่า โมเดลสมการโครงสร้างที่ศึกษาในครั้งนี้ไม่เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุขององค์ประกอบภายนอก และมีคุณสมบัติที่เพียงพอในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุขององค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบทำนาย	ค่าความคงทนของการยอมรับ	ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร	1.000	1.000
ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ	1.000	1.000

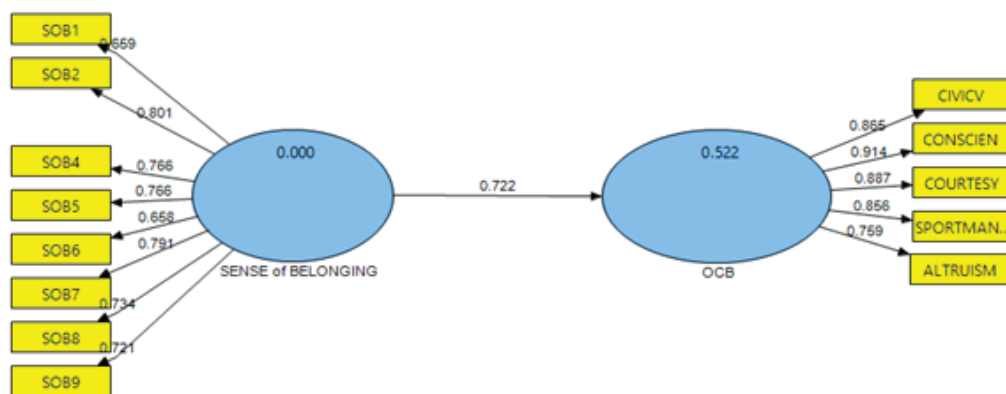
4.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ในการพิจารณาจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (coefficient of determination: R^2) หากมีค่าต่ำกว่า 0.25 บ่งบอกถึงคุณภาพระดับต่ำของโมเดล หากมีค่า 0.5 แสดงว่าคุณภาพของโมเดลอยู่ในระดับปานกลาง และค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไปแสดงว่าโมเดลมีคุณภาพสูง (Hair, Hult, Ringle, & Sarstedt, 2014)

จากรูปภาพประกอบ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ อธิบายความแปรปรวน (R^2) ของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร ได้ร้อยละ 52.2 ถือว่าค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายอยู่ในคุณภาพระดับปานกลาง

รูปภาพประกอบ 2

โมเดลของสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน แสดงอิทธิพลขององค์ประกอบความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของไปยังองค์ประกอบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร

เมื่อใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (path coefficient: β) ซึ่งควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.10 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสถิติ t ซึ่งมากกว่า 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($p < .05$) หรือ มากกว่า 2.58 ($p < .01$) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร ($\beta = .722, t = 21.996, p = .000$) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 จึงสามารถยอมรับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	เส้นทาง	สัมประสิทธิ์	std Error	t-value	ผลการทดสอบ
		เส้นทาง (β)			
H1	ความรู้สึกร่วมเป็นส่วนร่วมเป็นเจ้าของ--> พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร	0.722	0.033	21.996**	ยอมรับ

**p<0.01, *p<0.05

เมื่อศึกษาเส้นทางอิทธิพลตามสมมติฐาน พบว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Lovey et al., 2003; Rupp et al., 2006; Scannell & Gifford, 2010; Stamper & Masterson, 2002) และสอดคล้องตามทฤษฎีผูกพันสถานที่ (theory of place attachment) จึงกล่าวได้ว่า ในบริบทการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรทั้งสองมีความเชื่อมโยงและมีอิทธิพลต่อกัน กล่าวคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดตรังมีความรู้สึกผูกพัน ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ห่วงแหนในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ มีความเป็นเครือข่ายทางสังคมที่เชื่อมโยงกัน ที่มีอิทธิพลส่งผลการมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ซึ่งความสัมพันธ์นี้เป็นข้อบ่งชี้พื้นฐานถึงความผูกพันของคนในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ (Low, 1992) ดังนั้น ตัวแปรทั้งสองตัวนี้ จึงเป็นตัวแปรที่ควรส่งเสริมและให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่มทุนทางสังคมให้กับพื้นที่ได้อย่างทางหนึ่ง แต่ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (R^2) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายอยู่ในระดับร้อยละ 52.2 นั้น อธิบายว่า ในการอธิบายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีนั้นยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่ได้รับการอธิบายหรือค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของโมเดลสมการโครงสร้างที่อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ายังมีตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่ได้นำมาศึกษา ในอนาคตจึงควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของโมเดลสมการโครงสร้างอยู่ในระดับสูง และละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ การเจาะลึกในลักษณะของข้อมูลประชากรศาสตร์และการเจาะลึกเชิงพื้นที่ กล่าวคือ การเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มของประชากร เช่น กลุ่มชาวประมง กลุ่มเกษตรกร กลุ่มข้าราชการ ส่วนการศึกษาเฉพาะพื้นที่ เช่น อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ที่มีต่อความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี จะทำให้เกิดประโยชน์ในการออกแบบวิธีการเสริมสร้างความเข้าใจและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเชิงปฏิบัติได้เหมาะสมเพิ่มขึ้น

การศึกษาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร มีหลากหลายตัวชี้วัด หลากหลายมุมมองที่สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาได้ อาทิ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีที่มุ่งกระทำต่อองค์กร (OCBO) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีที่มุ่งกระทำต่อบุคคล (OCBI) หรือแม้กระทั่ง แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม (OCBE) เป็นต้น

5.2 ประโยชน์ของการวิจัย

ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ อธิบายธรรมชาติของประชาชน ความคิดและพฤติกรรมของประชาชน ในจังหวัดตรัง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ และพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี จึงเป็นประโยชน์ ต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการออกแบบนโยบาย แนวทาง วิธีการที่เอื้อต่อการพัฒนาจังหวัดตามเป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้ ในขณะเดียวกัน ข้อค้นพบที่เป็นประเด็นปัญหาที่จะสามารถนำไปสู่การกำหนดแนวทางแก้ไขได้ตรงและ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การกำหนดโครงการแผนพัฒนาจังหวัดตรัง พ.ศ. 2561-2565 ในมิติประเด็นการพัฒนา 4 ด้าน คือ (1) สร้างฐานเศรษฐกิจของจังหวัดด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่มั่นคงและยั่งยืน (2) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะแผนงานที่ 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (3) เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะแผนงานที่ 1 เสริมสร้างสังคมคุณธรรม วัฒนธรรม ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัย และแผนงานที่ 2 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการขับเคลื่อนตำบลสร้างสุข ให้ครบทุกพื้นที่ตำบล และ (4) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมกับชุมชนพื้นที่ และมีความยั่งยืน โดยเฉพาะแผนงานที่ 2 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการขับเคลื่อนตำบลสร้างสุข ให้ครบทุกพื้นที่ตำบลและแผนงานที่ 4 บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาระดับความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ระดับของพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และอิทธิพลของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่มีต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยศึกษาบริบทของประชาชนในจังหวัดตรัง ผลการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระดับของความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของประชาชนในจังหวัดตรังอยู่ในระดับมาก และจากการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน พบว่า ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถูกต้องของการทำนายอยู่ในคุณภาพระดับปานกลาง ผลการศึกษา นำไปสู่การออกแบบนโยบาย ทิศทาง และแนวทางในการสร้างขีดความสามารถของจังหวัดตรังในการพัฒนาจังหวัดไปสู่เป้าหมายการเป็นเมืองแห่งความสุข และการท่องเที่ยวเชิงรับผิดชอบ สามารถสร้างกลไกการพัฒนาคนในพื้นที่ให้เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (active citizen) เป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม (engaged citizen) และเป็นพลเมืองโลก (global citizen) ที่พึงประสงค์ต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. *จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563.*(2563). ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564 , จาก http://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_57.pdf

- กานต์ณลิน คงศักดิ์. (2554). *คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมและพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานไปรษณีย์ สังกัดไปรษณีย์เขต 7. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ชนะดิษฐ์ จงวรวิหรีศรี. (2558, 5 พฤษภาคม). ตรง...ประตูลูกอันดามัน ดื่มด่ำความสุขที่สัมผัสได้. *เดลินิวส์*. ค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563, จาก <https://www.dailynews.co.th/article/339152>.
- เทศบาลนครตรัง. (2563). *แผนพัฒนาจังหวัดตรัง พ.ศ. 2561-2565 ฉบับปรับปรุงประมาณ 2563*. ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2564, จาก <https://www2.trang.psu.ac.th/planform/7-2.pdf>
- ผจงจิต ไกรถาวร, นพวรรณ เปี้ยชื่อ และสุวิจนา น้อยแนม. (2556). ปัจจัยทำนายความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*, 27(1), 1-15.
- ปรานอม ต้นสุขนันท์. (2561). พื้นที่ในชีวิตประจำวันของชุมชนละแวกบ้านในเขตกำแพงเมืองเชียงใหม่. *วารสารวิชาการการออกแบบสภาพแวดล้อม*, 6(2), 85-109.
- ปิยณัฐ ประถมวงษ์. (2559). สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับอารมณ์และทฤษฎีอารมณ์สมานกาย. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 9(1), 75-110.
- พัฒน์ แก้วนาวิ และกิตติพร เนาว์สุวรรณ. (2560). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของบุคลากรโรงพยาบาลสงขลา. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 9(3), 176-185.
- ระพี สาคริก. (2556). *Sense of belonging*. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564, จากเว็บไซต์: <https://www.facebook.com/461091197241853/posts/659864460697858/>
- สุนิสา เจ๊ะเลาะ. (2545). *ความผูกพัน องค์กรของพนักงานศึกษากรณี : โรงแรมรอยัลปรีนเซส นราธิวาส*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์:กรุงเทพฯ. DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=.
- สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง. (2559). *วิเคราะห์และสรุปสถานการณ์จากชุดข้อมูลกลาง เรื่อง “การท่องเที่ยว” ของจังหวัด ตรัง*. ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2564, จากเว็บไซต์: <http://trang.nso.go.th/images/Tour/analyzeT.pdf>
- อริยาวรรณ รัศมีกอบกุล. (2559). *พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี ค่าจ้างและบรรยากาศการทำงาน ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการคงอยู่กับองค์กร ของพนักงานเจเนอเรชั่นเอ็กซ์ กรณีศึกษาธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Buchem, I. (2012). Psychological ownership and personal learning environments: Do sense of ownership and control really matter. In *PLE Conference Proceedings* (Vol. 1, No. 1).
- Chen, H., Zhu, Z., Chang, J. & Gao, Y. (2020). The effects of social integration and hometown identity on the life satisfaction of Chinese rural migrants: the mediating and moderating effects of a sense of belonging in the host city. *Health Qual Life Outcomes* 18, 171 (2020).
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Demerouti, E., & Cropanzano, R. (2017). The buffering role of sportsmanship on the effects of daily negative events. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 26(2), 263-274.
- Diop, A., Al Ansari, M. H., Al Ali Mustafa, S., & Kien, L. (2020). Social capital and sense of neighbourhood belonging among Qatari nationals. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1-14.

- Fornell, C., Larcker, D. F. (1981). Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error: Algebra and Statistics. *Journal of Marketing Research*, 18(3), 382-388.
- Giuliani, M. V. (2003). *Theory of attachment and place attachment*. na.
- Hansen, S. D., Dunford, B. B., Boss, A. D., Boss, R. W., & Angermeier, I. (2011). Corporate social responsibility and the benefits of employee trust: A cross-disciplinary perspective. *Journal of business ethics*, 102(1), 29-45.
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organizations* (Vol. 2, pp. 528). New York: Wiley.
- Lee, K., & Allen, N. J. (2002). Organizational citizenship behavior and workplace deviance: The role of affect and cognitions. *Journal of applied psychology*, 87(1), 131.
- Leviten-Reid, C., Matthew, R., & Wardley, L. (2020). Sense of community belonging: Exploring the impact of housing quality, affordability, and safety among renter households. *Journal of Community Practice*, 28(1), 18-35.
- Lovey, I., Nadkarni, M. S., & Erdelyi, E. (2003). *The Joyful Organization: Understanding organizational health, Diseases and Joy*. Sage.
- McMillan, D. W., & Chavis, D. M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of community psychology*, 14(1), 6-23.
- Organ, D. W. (1988). *Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome*. Lexington Books/DC Heath and Com.
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Paine, J. B., & Bachrach, D. G. (2000). Organizational citizenship behaviors: A critical review of the theoretical and empirical literature and suggestions for future research. *Journal of management*, 26(3), 513-563.
- Polat, S. (2009). Organizational citizenship behavior (OCB) display levels of the teachers at secondary schools according to the perceptions of the school administrators. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 1591-1596.
- Pradhan, A., & Mishra, S. (2020). Workplace attachment as a mediator of organizational tenure and organizational citizenship behavior. *Jindal Journal of Business Research*, 9(2), 91-105.
- Ramayah, T., Cheah, J., Chuah, F., Ting, H., & Memon, M. A. (2018). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) using SmartPLS 3.0: *An Updated Guide and Practical Guide to Statistical Analysis* (2nd ed.). Kuala Lumpur, Malaysia: Pearson.
- Rupp, D. E., Ganapathi, J., Aguilera, R. V., & Williams, C. A. (2006). Employee reactions to corporate social responsibility: An organizational justice framework. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 27(4), 537-543.
- Scannell, L., & Gifford, R. (2010). The relations between natural and civic place attachment and pro-environmental behavior. *Journal of environmental psychology*, 30(3), 289-297.

- Shumaker, S. A., & Taylor, R. B. (1983). Toward a clarification of people-place relationships: A model of attachment to place. *Environmental psychology: Directions and perspectives*, 2, 19-25.
- Stamper, C. L., & Masterson, S. S. (2002). Insider or outsider? How employee perceptions of insider status affect their work behavior. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 23(8), 875-894.
- Williams, L. J., & Anderson, S. E. (1991). Job satisfaction and organizational commitment as predictors of organizational citizenship and in-role behaviors. *Journal of management*, 17(3), 601-617.
- Young, A. F., Russell, A., & Powers, J. R. (2004). The sense of belonging to a neighbourhood: Can it be measured and is it related to health and well being in older women. *Social science & medicine*, 59(12), 2627-2637.